

Syntax – latinské anatomické termíny

1. deklinace

Lekce 1

Syntaktická struktura anatomických termínů

▶ 1. termíny jednoslovné

- *Mandibula*

▶ 2. termíny dvouslovné

- ▶ A) substantivum + adjektivum

- *Maxilla sinistra*

- ▶ B) substantivum (nom.) + substantivum (gen.)

- *Spina scapulae*

▶ 3. termíny víceslovné

- *Arteria coronaria dextra*

- *Tunica mucosa vesicae urinariae*

Shodný a neshodný přívlastek

▶ Shodný přívlastek

- ▶ vyjadřuje se adjektivem
 - ▶ *Arteria coronaria*
- ▶ shodný = adjektivum je vždy ve stejném pádě, čísle a rodě jako substantivum, s nímž tvoří spojení (S + A)

nom. sg.	nom. pl.
<i>Arteria coronaria</i>	<i>Arteriae coronariae</i>
věncit á tepn a	věncit é tepn ý

- ▶ ! Pozor na pozici adjektiva v latinských termínech!
 - ▶ adjektivum se obvykle postponuje = klade až za substantivum, se kterým tvoří spojení
 - ▶ při překladu do češtiny se často postupuje zprava doleva, např.
 - *Arteria coronaria dextra* = pravá věncitá tepna

Shodný a neshodný přívlastek

- ▶ shodným přívlastkem se obvykle vyjadřuje
 - ▶ příslušnost, vztah
 - *Vertebra thoracica*
 - ▶ lokalizace (*dexter, sinister, superior, inferior, posterior, anterior*)
 - *Clavicula dextra*
 - ▶ charakteristický rys, kvalita
 - *Vena cordis magna*
 - *Musculus latissimus dorsi*
 - *Sutura lambdoidea*

Shodný a neshodný přívlastek

▶ Neshodný přívlastek

- ▶ vyjadřuje se substantivem v genitivním tvaru:
 - *Areola mammae*
- ▶ „neshodný“ - substantivum (Pkn) zůstává vždy v genitivním tvaru
 - ▶ *Venae profundae linguae* = hluboké žíly jazyka
 - gen.pl. *venarum profundarum linguae* = hlubokých žil jazyka
- ▶ neshodným přívlastkem se obvykle vyjadřuje vztah, příslušnost (viz příklady výše)

1. deklinace - shrnutí

- ▶ do 1. deklinace patří:
 - ▶ latinská a řecká substantiva, která mají v genitivu singuláru koncovku **-ae**:
 - *tibia, ae, f.* (lat.)
 - *arteria, ae, f.* (řec.)
 - *diabetes, ae, m.* (řec.)
 - ▶ řecká substantiva v gen.sg. končící na **-ē**
 - *raphe, es, f.* (řec.)
- ▶ tvary adjektiv 1. a 2. deklinace určené pro substantiva ženského rodu
 - *profundus, profunda, profundum*
 - *dexter, dextra, dextrum*

